

UUT:n vuosikertomus vuodelta 2022

Hyväksytty vuosikokouksessa

18.3.2023

Kirjoittajat: Joni Valkila ja Noora Mattila

Sisällysluettelo

Vuosikertomuksen kohokohdat	2
1 Johdanto	3
2 Järjestön hallitus, henkilöstö, vapaaehtoiset ja jäsenet	3
3 Toiminnan suunnittelu ja arviointi	3
4 Toiminnan rahoitus	4
5 Vapaaehtoistoiminta	4
6 Vertaistukitoiminta	5
7 Tiedotustoiminta	10
Tiedotustoiminnan arviointi	12
8 Vaikuttamistyö	13
9 Kansainvälinen toiminta	13
10 Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa	14
11 Lopuksi	14

Vuosikertomuksen kohokohdat

- Vapaa-ajattelijain liitto ry antoi UUT:lle Väinö Voipio -palkinnon joulukuussa 2022. Perusteluissaan liitto mainitsee, että “UUT on jo yli 30 vuotta tarjonnut vertaistukea uskonyhteisöjen ja uskontokuntien taholta syrjintää ja henkistä väkivaltaa kokeneille, pitänyt uskontojen uhrien asiaa esillä julkisuudessa ja vaikuttanut positiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun.”
- Vuoden aikana yhteensä 60 henkilöä teki vapaaehtoistyötä UUT:ssa. Yhteensä vapaaehtoisrekisterissä oli vuoden lopulla 137 henkilöä. Vapaaehtoiset raportoivat yhteensä 1112,5 tuntia vapaaehtoistyötä vuoden aikana.
- Vuoden 2022 aikana järjestettiin yhteensä 149 eri vertaistapaamista. Osallistujia näissä oli yhteensä 747.
- UUT tuotti Mielenterveystaloon *Tukea hengellisestä väkivallasta toipumiseen-*omahoito-ohjelman, jonka arvioitu julkaisuajankohta on kesällä 2023.
- UUT osallistui THL:n perustaman kunniaan liittyvän väkivallan vastaisen työn ohjausryhmän toimintaan. THL julkaisi verkkokoulutuksen kunniaväkivallasta 9.5.2022. Verkkokoulutuksessa kerrotaan myös hengellisestä väkivallasta.
- UUT kävi vuoropuhelua uskonyhteisöjen edustajien kanssa. Osana tätä vuoropuhelua UUT osallistui Kirkkopäiville, jossa järjestimme keskustelun siitä, miten uskonyhteisöt voivat ehkäistä hengellistä väkivaltaa. Keskusteluun osallistuivat evankelis-luterilaisen kirkon, helluntaikirkon ja vanhoillislestadiolaisten edustajat.
- UUT ja Suomen Ekumeeninen Neuvosto järjestivät koulutuksen hengellisen väkivallan ehkäisemisestä Helsingissä 7.10.2022. Koulutus oli suunnattu erityisesti uskonyhteisöjen työntekijöille ja vapaaehtoisille.
- UUT oli jälleen näkyvästi esillä mediassa. Noin kuukausittain julkaistiin näkyviä uutisia, joiden takana UUT oli.

1 Johdanto

Uskontojen uhrien tuki UUT ry on valtakunnallisesti toimiva järjestö, jonka tavoitteena on tukea uskonnollisissa yhteisöissä vaikeuksiin joutuneita ja heidän läheisiään vertaistuen keinoin sekä tiedottaa uskonyhteisöjen keskuudessa esiintyvistä ongelmista. Pyrimme vaikuttamaan sekä uskonyhteisöihin että yhteiskuntaan laajemmin siten, että hengelliseen väkivaltaan puututtaisiin ja uhreja autettaisiin. Tässä vuosikertomuksessa kerromme vertaistuki-, tiedotus- ja vaikutustoiminnastamme vuoden 2022 aikana.

2 Järjestön hallitus, henkilöstö, vapaaehtoiset ja jäsenet

UUT:n vuosikokous pidettiin 26.3.2022 etäyhteyksin. Puheenjohtajaksi valittiin viidennelle kaudelle **Pia Puolakka**. Hallituksen muiksi jäseniksi valittiin **Erno Vanhala** (varapuheenjohtaja), **Irmeli Puntari** (sihteeri), **Thorleif Johansson** (rahastonhoitaja), **Paula Leppänen**, ja **Maria Björkmark**. UUT:n hallitus kokoontui vuoden aikana yhdeksän kertaa.

Joni Valkila työskenteli toiminnanjohtajana. **Noora Mattila** toimi vertaistukitoiminnan koordinaattorin äitiysvapaan sijaisena. **Iina Gummerus** suoritti UUT:ssa 24 tunnin mittaisen seksuaaliväkivaltaharjoittelun. Sosiaalitieteiden opiskelija **Minna** suoritti UUT:ssa opintoihinsa sisältyvän ohjaus ja neuvonta-kurssin käytännön harjoittelun. Hän toimi ohjaajana Kuopion vertaistukiryhmässä ja Tukinetin ryhmächateissa. Harjoitteluun kuului yhteensä viisi käytännön ohjauskertaa. UUT:n henkilökunnan ja vapaaehtoisten työnohjaajana toimi **Katriina Järvinen** ja IT-tukihenkilönä toimi **Wilhelm von Konow**.

Vuoden 2022 lopussa UUT:lla oli jäseniä 400. Toimintamme on kaikille avointa, eikä siihen osallistuminen edellytä jäsenyyttä. Vuoden aikana yhteensä 60 henkilöä teki vapaaehtoistyötä UUT:ssa.

Vapaa-ajattelijain liitto ry antoi UUT:lle - eli kaikille yllä mainituille sekä aiemmin UUT:ssa toimineille - Väinö Voipio -palkinnon joulukuussa 2022. Perusteluissaan liitto mainitsee, että "UUT on jo yli 30 vuotta tarjonnut vertaistukea uskonyhteisöjen ja uskontokuntien taholta syrjintää ja henkistä väkivaltaa kokeneille, pitänyt uskontojen uhrien asiaa esillä julkisuudessa ja vaikuttanut positiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun."

3 Toiminnan suunnittelu ja arviointi

UUT:n toiminnan suunnittelua ohjaa strategia ja vuosittaiset toimintasuunnitelmat. Toimintaa suunnittelevat yhteistyössä hallitus, henkilöstö, vapaaehtoiset ja toimintaan osallistuvat. Arvioimme toimintaa säännöllisesti ja toiminnan arvioinnin tulokset ohjaavat osaltaan toiminnan suunnittelua. Toiminnan arviointia toteutetaan keräämällä palautetta useilla eri tavoilla. Toteutimme vuosittaisen toiminnan arvioinnin, jonka kyselyt suunnattiin toimintaan osallistuneille ja vapaaehtoisille. Vuoden

2022 toimintaa arvioitiin kyselyiden lisäksi haastattelemalla vertaistukitoimintaan osallistuneita. Keräämme lisäksi palautetta toiminnasta nettisivuilla olevan palautelomakkeen kautta, saamiemme viestien perusteella. Lisäksi järjestämiimme tapahtumiin tai koulutuksiin osallistuneille tehtiin palautekyselyt. Joitakin näiden arviointien tuloksia raportoidaan tässä vuosikertomuksessa.

UUT:n hallitus, henkilökunta ja vapaaehtoiset suunnittelivat yhdessä toimintaa kehittämispäivässä 14.5.2022. Kehittämispäivä järjestettiin Helsingissä, myös etäosallistuminen oli mahdollista. Kehittämispäivään osallistui 18 vapaaehtoista ja UUT:n henkilökunta.

UUT:n uusi strategia vuosille 2023-2026 valmistui. Strategiassa mainitut tavoitteet ja painopisteet ovat seuraavat:

- monikanavainen ja laaja vertaistukitoiminta
- lasten, naisten ja sateenkaari-ihmisten oikeuksien esille nostaminen tiedotustoiminnassa
- vaikutustoiminta, kuten vuoropuhelu ja yhteistyö uskonyhteisöjen edustajien, viranomaisten ja päättäjien kanssa
- mielekäs ja vaikuttamisen mahdollisuuksia tarjoava vapaaehtoistoiminta
- UUT työntekijöiden hyvinvoinnista huolehtivana ja tavoiteltavana työnantajana

Strategiaan voi tutustua UUT:n nettisivuilla.

4 Toiminnan rahoitus

STEA:n rahoitus toiminnalle oli 137 000 euroa vuonna 2022. UUT sai jäsenmaksuja vuonna 2022 yhteensä 4 612,30 euroa. UUT sai lahjoituksia 10 724,10 euroa. Käytimme vuonna 2022 toimintaamme STEA:n rahoituksen kokonaisuudessaan ja kaikki vuoden aikana saadut lahjoitukset. Lahjoitusvaroilla katettiin osa vertaistukitoiminnan koordinaattorin palkkakuluista.

5 Vapaaehtoistoiminta

Vapaaehtoistyö mahdollistaa osaltaan UUT:n laajan vertaistuki- ja tiedotustoiminnan. UUT tarjoaa vapaaehtoisille yhteiskunnallisen vaikuttamiskanavan siten, että UUT:n vapaaehtoiset toimivat monipuolisissa kokemusasiantuntijatehtävissä esimerkiksi esiintyen tiedotusvälineissä ja erilaisissa tapahtumissa. Vuoden aikana yhteensä 60 henkilöä teki vapaaehtoistyötä UUT:ssa. Yhteensä vapaaehtoisrekisterissä oli vuoden lopulla 137 henkilöä. Vapaaehtoiset raportoivat yhteensä 1112,5 tuntia vapaaehtoistyötä vuoden aikana.

Vapaaehtoisille järjestettiin viisi etäkoulutusta vuoden 2022 aikana. Uusien ryhmänohjaajien koulutus järjestettiin maaliskuussa, toukokuussa ja elokuussa. Uusien puhelinpäivystäjien perehdytys järjestettiin huhtikuussa. Tukinetin työntekijät **Maikki** ja **Kari Kandell** perehdyttivät uusia chat-ohjaajia Tukinetin käyttöön toukokuussa. Koulutuksiin osallistui yhteensä 18 vapaaehtoista.

Perehdytysten lisäksi vapaaehtoisille järjestettiin vuoden aikana kaksi ryhmämuotoista työnohjauskertaa etäyhteyksin, toinen helmikuussa ja toinen syyskuussa. Ryhmätyönohjauksiin osallistui vuoden aikana yhteensä 14 vapaaehtoista. Perehdytysten ja työnohjausten ohella koordinaattori piti säännöllisesti yhteyttä vapaaehtoiseihin toiminnan suunnittelun ja kuulumisten jaon merkeissä.

UUT:n vapaaehtoisille ja työntekijöille suunnattu Mielenterveyden ensiapu -koulutus järjestettiin yhteistyössä Mieli ry:n kanssa marraskuussa. Koulutukseen osallistui seitsemän vapaaehtoista ja UUT:n työntekijät Joni Valkila, Noora Mattila ja Iina Gummerus. Kouluttajana toimi **Heli Koivula**.

Teimme UUT:n vapaaehtoisille vuosittaisen arviointikyselyn UUT:n toiminnasta ja vapaaehtoistoiminnan mielekkyydestä. Kyselyyn vastanneet vapaaehtoiset olivat UUT:n vapaaehtois- ja vertaistukitoimintaan aiempien vuosien tapaan hyvin tyytyväisiä. Vapaaehtoiset kokivat saaneensa tehtävänsä riittävästi tukea ja perehdytystä, ja myös UUT:n työntekijöiden arvostavan vapaaehtoisten työpanosta. Vapaaehtoisten antama kokonaisarvosana vuoden 2022 vertaistukitoiminnalle oli 4,7 asteikolla 1-5, jossa 5 on paras arvosana.

6 Vertaistukitoiminta

Tarjoamme vertaistukea kasvokkaisten ja etämuotoisten ryhmätapaamisten, ryhmächatien, sosiaalisen median ja vertaistukipuhelimen välityksellä.

Vuoden 2022 aikana järjestettiin yhteensä 149 eri vertaistapahtumaa, mukaan lukien kasvokkain ja etänä kokoontuvat vertaistukiryhmät, ryhmächatit, luento- ja keskustelutilaisuudet sekä työpajat. Osallistujia näissä tapahtumissa oli yhteensä 747. Vuonna 2021 vastaavat luvut olivat 116 ja 794. Vertaistukitoimintaan osallistuneiden määrä laski kuusi prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Kenties osallistujamäärän laskuun on vaikuttanut se, että koronapandemian aikana aloitetuissa etäryhmissä ei enää ole uutuuden viehätystä ja samalla lähiryhmiä ei ole löydetty uudestaan. Etäryhmät tekevät kuitenkin vertaistuen saamisen mahdolliseksi ympäri Suomea myös niiltä paikkakunnilta, joilla ei tällä hetkellä kokoonnu omaa kasvokkaista vertaistukiryhmää, ja ovat siksi vakiinnuttaneet paikkansa osana UUT:n vertaistukitoimintaa.

Arvioimme UUT:n vuoden 2022 toimintaa kyselyllä, joka kohdennettiin vuoden aikana toimintaan osallistuneille. Kyselyyn vastasi yhteensä 31 henkilöä. Kyselyssä pyydettiin arvioimaan UUT:n vertaistukitoimintaa asteikolla 1-5, jossa 1 on ”täysin eri mieltä” ja 5 on ”täysin samaa mieltä”. Kyselyn tuloksissa väitteen ”vertaistuesta on ollut minulle hyötyä” vastausten keskiarvo oli 4,0. Ainoastaan kaksi vastaajista oli jokseenkin tai täysin eri mieltä väittämän kanssa. Tämän palautteen perusteella vertaistuesta on hyötyä valtaosalle toimintaan osallistuvista.

Vertaistukiryhmät

Järjestimme paikkakuntaakohtaisia vertaistukiryhmiä vuoden 2022 aikana yhteensä seitsemällä paikkakunnalla: Helsingissä, Turussa, Tampereella, Jyväskylässä, Kuopiossa, Oulussa ja Rovaniemellä. Paikkakuntaakohtaiset ryhmät olivat avoimia kaikista uskontotaustoista tuleville. Lisäksi syyskaudella Helsingissä kokoontui kasvokkain sateenkaari-ihmisille suunnattu ryhmä, uskonyhteisöistä irtaantuneille naisille suunnattu suljettu vertaistukiryhmä ja muslimitaustaisten ryhmä. Varsinaisten vertaistukitapaamisten lisäksi järjestimme myös vapaamuotoisia tapaamisia eri paikkakunnilla: alkukesästä piknikejä ja muita kevätkauden päättäjäisiä sekä loppuvuodesta pikkujouluja.

Etäryhmiä järjestimme kaikille avoimen yleisen etäryhmän lisäksi kohdennettusti seuraaville ryhmille: Jehovan todistaja-, lestadiolais-, ja karismaattikkotaustaiset, sekä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvat. Lisäksi järjestimme yksittäisiä tiettyyn teemaan keskittyviä etäryhmiä.

Taulukko 1: Kasvokkain ja etänä järjestettävien vertaistukiryhmien tapaamisten ja osallistujien määrät 2022.

Paikka	Tapaamisten lukumäärä	Osallistujia
Helsinki	23	147
Jyväskylä	4	17
Kuopio	9	41
Oulu	7	31
Rovaniemi	10	39
Tampere	11	87
Turku	12	76
Etäryhmät (yleiset ja eri uskontotaustoille/kohderyhmille suunnatut)	52	243
Ryhmächatit	15	54
Muut vertaistapahtumat	6	12
Yhteensä	149	747

Vuonna 2022 onnistuimme aktivoimaan muslimitaustaisille suunnattua vertaistukitoimintaa. Vuoden 2022 aikana järjestimme yhteensä neljä tapaamista muslimitaustaisille joko etäyhteyksin tai kasvokkain UUT:n toimitiloissa Helsingissä. Tapaamisten yhteenlaskettu osallistujamäärä oli 21 henkilöä. Tapasimme muslimitaustaisten vertaistuen kehittämiseen liittyen myös Buraq ry:n edustajia.

Joissakin uskonyhteisöissä helvetin ja maailmanlopun voimakas korostaminen aiheuttaa ihmisille pelkoja, jotka on voitu sisäistää jo lapsuudessa. Koronapandemia ja Ukrainan sota nostivat

uskonyhteisöjen piirissä olleiden keskuudessa näitä pelkoja uudelleen esiin. UUT järjesti kaksi maailmanlopun pelot -teemaista etämuotoista vertaistukitapaamista helmi-maaliskuussa 2022. Tapaamisiin osallistui yhteensä 15 henkilöä. Lisäksi järjestimme huhtikuussa salaliittoteorioita käsittelevän vertaistukitapaamisen, johon osallistui yhdeksän henkilöä. Kesäkuun alussa järjestettiin helvetin pelkoa käsittelevä vertaistukitapaaminen, johon osallistui viisi henkilöä.

Vertaistukipuhelin

Vertaistukipuhelinpäivystys järjestettiin vuoden aikana 107 kertaa 12 vapaaehtoisen voimin. Syyskaudella avattiin päivystysvuoro myös lauantaille aiemman tiistain ja torstain päivystysaikojen lisäksi. Tämän mahdollisti puhelinpäivystämistä kiinnostuneiden vapaaehtoisten runsas määrä. Puheluita tuli vuoden aikana yhteensä 83, mikä on 26 prosenttia enemmän verrattuna edellisvuoden puheluiden kokonaismäärään, joka oli 66. Näiden puheluiden lisäksi koordinaattori järjesti erikseen muutamia puheluaikoja englannin- tai ruotsinkielistä keskustelua toivoneille henkilöille.

Puheluiden määrä vuositasolla on pienehkö, mutta soittajien avuntarve usein suuri ja puhelinpäivystyksen ansiosta avuntarpeessa olevia voidaan ohjata vertaistukitoimintamme ja muun avun piiriin. Vuoden 2022 aikana eniten vertaistukipuhelimeen soittivat karismaatikko-, herätysliike- ja Jehovan todistaja- taustaiset henkilöt. Puheluissa eniten käsitellyt teemat olivat uskonnollisesta yhteisöstä eroaminen, läheisten tai sukulaisten taholta koettu hengellinen väkivalta, sekä huoli uskonnollisessa yhteisössä olevasta läheisestä.

Ryhmächatit

Jatkoimme chat-toimintaa MIELI Suomen Mielenterveys ry:n ylläpitämällä Tukinet-alustalla seitsemän vapaaehtoisen chat-ohjaajan ja työntekijöiden voimin. Ryhmächat järjestettiin vuoden aikana yhteensä 14 kertaa. Chatiin osallistui vuoden aikana yhteensä 54 ei-yksilöityä henkilöä. Chatit olivat avoimia kaikista uskontotastausta tuleville ja Tukinetissä vertaistuellinen keskustelu on täysin anonyymiä.

Kevätkaudella ryhdyimme kokeilemaan chatissa vapaan keskustelun sijaan etukäteen sovittuja teemoja, ja teemojen pohjalta keskusteleminen todettiin toimivaksi. Chatissa käsitellyt teemoja vuoden 2022 aikana olivat:

- suhde uskonyhteisön piirissä oleviin läheisiin
- seksuaalisuus ja suhteet uskonyhteisöissä
- uskonto ja mielenterveys
- seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt ja uskonto
- yhteisöön kuulumisen tarve
- häpeän ja syyllisyyden tunteet
- suhtautuminen yhteisön ulkopuolisiin ihmisiin

Seksuaalineuvonnan tukisuhde

Iina Gummerus suoritti UUT:ssa 24 tunnin mittaisen seksuaalineuvontaharjoittelun osana seksuaalineuvonnan opintojaan syksyllä 2022. Harjoittelun aikana hän muun muassa toimi tukihenkilönä Tukinetin seksuaalineuvonnan tukisuhteessa, joka oli suunnattu UUT:n kohderyhmälle. Tukisuhdetta pyysi viisi henkilöä, joista kolme jatkoi tukisuhdetta. Nämä tukisuhteet olivat kestoltaan kahdesta viiteen kuukautta.

Seksuaalineuvonnan tukisuhde tarjosi luottamuksellista keskustelutukea seksuaalisuuteen liittyvien aihepiirien käsittelyyn. Monissa uskonyhteisöissä seksuaalisuuteen liittyy paljon stigmaa ja yksilöiden elämää rajoittavia normeja, jolloin yhteisössä eläneellä saattaa olla korostunut tarve käsitellä turvallisesti seksuaalisuuteen liittyviä teemoja ja tunteita sekä rakentaa uudenlaista suhdetta omaan seksuaalisuuteensa.

UUT mukana Helsinki Pride-viikolla

UUT oli vuonna 2022 Helsinki Pride -viikon yhteisökumppani. UUT osallistui Pride-viikon viralliseen ohjelmaan järjestämällä sateenkaariväelle suunnatun vertaistukitapaamisen 29.6.2022. Tapaamiseen osallistui 10 henkilöä. Lisäksi UUT osallistui Pride-viikon kulkueeseen.

Facebookissa toimivat vertaistukiryhmät

UUT:lla on useita Facebookissa toimivia vertaisryhmiä, joiden kautta tavoitimme vuonna 2022 suuremman joukon ihmisiä kuin koskaan aiemmin. Kaikista uskontotaustoista tuleville suunnatussa UUT:n vertaistuki -ryhmässä Facebookissa oli vuoden lopussa 510 jäsentä hyvin monenlaisista uskonto- ja yhteisötaustoista. Lisäksi UUT:lla on omat Facebookissa toimivat vertaistukiryhmät seuraavista uskontotaustoista tuleville: helluntailaiset ja muut karismaattisen kristillisyyden ryhmät, MAP-kirkko eli mormonit, islam, vanhoillislestadiolaiset sekä esikoislestadiolaiset. Näiden ryhmien lisäksi UUT:lla on oma ryhmänsä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöille sekä henkilöille, joiden läheinen kuuluu tiiviin kontrolloivaan yhteisöön. Toimimme läheisessä yhteistyössä entisten Jehovan todistajien kanssa, joilla on oma Facebook-ryhmä. Vuonna 2022 perustimme Facebookiin myös ruotsin- ja englanninkielisen vertaistukiryhmän. Kaikissa edellä mainituissa Facebook -ryhmissä oli vuoden lopussa yhteensä 1862 henkilöä.

Vertaistuen lisäksi Facebook-ryhmät ovat tärkeitä tiedotuskanavia. Niiden kautta tavoitamme nopeasti kymmeniä tai satoja tietystä taustasta tulevia henkilöitä silloin kun etsimme haastateltavia toimittajille, tutkijoille, tietokirjailijoille ja elokuvien tekijöille.

Vertaistukiviikonloppu

UUT järjesti kolmatta kertaa uskonyhteisöistä irtautuneille naisille suunnatun vertaistukiviikonlopun 18.-20.11.2022. Viikonloppu järjestettiin Kylpylähotelli Peurungassa Laukaalla, ja ohjaajina toimivat **Helena Huovinen**, **Noora Mattila** ja **Sanna Koivisto**. Vertaistukiviikonloppuun osallistui seitsemän uskonyhteisöstä irtaantunutta naista. Osallistujien

taustayhteisöt olivat lestadiolaisuus ja helluntailaisuus. Viikonlopun tarkoituksena oli tarjota osallistujille vertaistukea, voimavarakeskeisiä työkaluja sekä tietoa irtautumisprosessiin ja yhteisöstä lähtemisen jälkeiseen elämään liittyen. Viikonloppu on kehitetty Helena Huovisen ja **Annette Sihvosen** UUT:lle toimeksiantona tekemän opinnäytetyön pohjalta.

Viikonloppu koettiin osallistujilta kerätyn palautteen perusteella erittäin onnistuneeksi: Osallistujien viikonlopun toteutukselle asteikolla 1-5 antamien numeeristen arvosanojen keskiarvo oli 4,7 viikonlopun päätteeksi tehdyssä palautekyselyssä. (ensimmäinen palautekysely heti viikonlopun jälkeen + seurantakysely viiden kuukauden kuluttua). Kaikki viikonloppuun osallistuneet olivat viikonlopun päätteeksi valmiita suosittelemaan vastaavaan vertaistukiviikonloppuun osallistumista muille.

Suljettu vertaistukiryhmä naisille

Järjestimme syksyllä 2022 viiden kokoontumiskerran mittaisen (yhteensä 7,5 tuntia) suljetun pienryhmän uskonnollisista yhteisöistä irtautuneille naisille. Ryhmän ohjaajina toimivat **Minna Jantunen** (sosionomi YAMK) ja **Siru Jokimies** (sosiaalityöntekijä YTM). Ryhmään osallistui kolme henkilöä. Ryhmän tarkoituksena on vahvistaa osallistujien itsetuntemusta, tarjota heille vertaistukea, tietoa ja työkaluja jatkaa omaa prosessiaan yhteisöstä irtautumisen jälkeisen elämänvaiheen rakentamisessa ja vahvistamisessa. Ryhmässä hyödynnettiin keskustelun lisäksi mm. erilaisia tehtäviä, pienryhmätyöskentelyä ja toiminnallisia harjoituksia. Käsitellyt teemat olivat omat rajat ja tarpeet, tunteet ja seksuaalisuus. Osallistujien pienryhmän toteutukselle asteikolla 1-5 antamien numeeristen arvosanojen keskiarvo oli 5 ryhmän päättyessä tehdyssä palautekyselyssä.

Tukea hengellisestä väkivallasta toipumiseen -omahoito ohjelma

UUT tuotti Mielenterveystaloon *Tukea hengellisestä väkivallasta toipumiseen*- omahoito-ohjelman, jonka arvioitu julkaisuajankohta on kesällä 2023. Omahoito-ohjelma tarjoaa tietoa hengellisestä väkivallasta ja siitä toipumisen keinoista paitsi tukea tarvitseville kansalaisille, myös sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille. Mielenterveystalo.fi on HUS:in ylläpitämä verkkopalvelu, joka tarjoaa mielenterveyteen liittyvää tietoa. Mielenterveystalosta löytyy omahoito-ohjelmia erilaisiin oireisiin, elämäntilanteisiin ja hyvinvointiin.

Vertaistukitoiminnan arviointi

Arvioimme UUT:n vuoden 2022 toimintaa laatimalla kaksi kyselyä, joista toinen suunnattiin kaikille vertaistukitoimintaan osallistuneille ja toinen vapaaehtoisille. Kaikille vertaistukitoimintaan osallistuneille tarkoitettuun kyselyyn vastasi yhteensä 31 henkilöä ja vapaaehtoisille tarkoitettuun kyselyyn 20 henkilöä. Molemmissa kyselyissä pyydettiin antamaan kokonaisarvosana UUT:n vertaistukitoiminnalle asteikolla 1-5, jossa 1 on huono ja 5 on erinomainen.

Vuonna 2022 vertaistukitoimintamme sai samankaltaisia hyviä arvosanoja kuin aiempina vuosina. Kyselyyn vastanneet vertaistukitoimintaan ja vapaaehtoistoimintaan osallistuneet pitivät UUT:n toimintaa hyvänä. Vertaistukitoimintaan osallistuneiden vertaistukitoiminnalle antamien

kokonaisarvosanojen keskiarvo oli 4,1 (vuonna 2021 se oli 4,2), ja vapaaehtoisten antamien kokonaisarvosanojen keskiarvo 4,7 (vuonna 2021 se oli 4,6). Toimintaan osallistuneiden antama yleisin kokonaisarvosana oli 4 ja vapaaehtoisten 5. Yksikään kokonaisarvosanan antaneista ei antanut arvosanaksi 1 tai 2.

Kyselyn lisäksi arvioimme vertaistukitoimintaa haastatteleamalla kahdeksaa vertaistukitoimintaan vuoden 2022 aikana osallistunutta henkilöä. Haastattelujen kautta saatu palaute vertaistukitoimintaan osallistumisen hyödyistä tukee ja vahvistaa vertaistukitoimintaan osallistuneille suunnatun kyselyn kautta saamaamme informaatiota vertaistukitoiminnan hyödyllisyydestä ja tuloksellisuudesta. Merkittävimmit vertaistuen hyödyiksi nousivat haastattelujen perusteella perspektiivin saaminen omaan tilanteeseen, vaikuttamisen keinojen löytäminen omaan tilanteeseen, ja tiedon saaminen hengellisen väkivallan tunnistamiseksi. Kuusi kahdeksasta haastatellusta koki vertaistuen lisänsä voimavaroja.

7 Tiedotustoiminta

UUT on tehnyt näkyvää tiedotustyötä viime vuosien aikana, näin myös vuonna 2022. Alla on listattuna joitakin tärkeimpiä esiintymisiä sekä uutisia, joissa olemme olleet taustavaikuttajina:

Yle uutisoi näkyvästi UUT:n ehdotuksesta, jonka mukaan lapsiin kohdistuvaa seksuaalista väkivaltaa uskonyhteisöjen keskuudessa tulisi tutkia perusteellisesti. **Joni Valkilaa** haastateltiin tv:ssä, radiossa ja Ylen nettisivujen uutisissa 31.1.2022. **Noora Mattilaa** haastateltiin tähän liittyen Ylen Nopeat ja syvät uutisissa 30.1.2022. Yle julkaisi 30.1.2022 myös laajan artikkelin lapsiin kohdistuneiden seksuaalisen väkivallan tapauksista vanhoillilestadiolaisten keskuudessa. Artikkelissa haastateltiin monia lestadiolaistaustaisia ja professori **Aini Linjakumpua**. Yksi haastateltavista oli UUT:n vapaaehtoinen **Miika Koskela**.

UUT:n puheenjohtajaa **Pia Puolakkaa** haastateltiin aamu-tv:ssä Knutbyn murha -kirjaan liittyen 9.3.2022.

UUT on tehnyt kyselyn Jehovan todistajien vaatiman karttamisen kokemuksista. Vastaukset kyselyyn on luovutettu poliisille sen selvittämiseksi syyllistyvätkö Jehovan todistajat rikokseen. Kotimaa uutisoi tästä 18.2.2022.

Noora Mattilan kirjoittama blogiteksti omasta urapolustaan ja työstä UUT:n vertaistukitoiminnan koordinaattorina julkaistiin 8.3.2022 Itä-Suomen yliopiston läntisen teologian alumniyhdistys Idän Viisaiden verkkosivuilla.

Pasi Kiviojan Salaliittoteorioiden ihmemaassa ilmestyi. Kirjaan on haastateltu **Joni Valkilaa**, **Erno Vanhalaa** ja UUT:n vapaaehtoista **Claudia Jeltschiä**.

Noora Mattilan kirjoittama teksti UUT:n vertaistukitoiminnasta Terveyskylä.fi:n Vertaistaloon julkaistiin 20.4.2022. UUT: tiedot löytyvät myös Vertaistalon “etsi vertaistukea”-hakukoneesta.

Yle uutisoi 11.4.2022 avioliittoon pakottamisesta otsikolla “**Sara Al Husaini** pakotettiin naimisiin Irakissa: “Suomessa pakkoavioliittoa ei ymmärretä””. UUT antoi toimittajalle taustatietoja.

Svenska Yle kirjoitti 31.5.2022 maailmanlopun peloista. Jutussa haastatellaan UUT:n hallituksen jäsentä **Thorleif Johanssonia**, UUT:n toiminnanjohtajaa **Joni Valkilaa**, Jehovan todistajien tiedottajaa **Jukka Palosta** ja entistä Jehovan todistajaa **Rebeckaa**.

Kotimaa kirjoitti 20.5.2022 tilaisuudesta, jossa **Joni Valkila** haastatteli Kirkkopäivillä uskonyhteisöjen edustajia siitä miten hengellistä väkivaltaa voidaan ehkäistä. Juttu oli Kotimaan viikon luetuin uutinen. Samasta aiheesta uutisoitiin myös Rauhan tervehdys -lehdessä 20.5.2023 ja Päivämies-lehdessä 27.5.2023.

Kirkko ja kaupunki kirjoitti **Anniina Enbuskan** kokemuksista opetuslapseuskoulussa 10.5.2022. Anniina mainitsi myös UUT:n kautta saamansa tuen. Lisäksi jutussa haastateltiin UUT:n puheenjohtajaa **Pia Puolakkaa** uskonyhteisöjen varjopuolista.

Kirkko ja kaupunki julkaisi 21.6.2022 artikkelin hengellisen väkivallan torjumisesta Helluntaikirkossa otsikolla “Helluntailiike ottaa hengellisen väkivallan vakavasti – useimmat seurakunnat edellyttävät työntekijöiltään valtakirjaa, johon liittyy turvakoulutus”. Artikkelissa mainittiin myös helluntaikirkon käymä vuoropuhelu UUT:n kanssa.

Teemu Potapoff haastatteli entistä Jehovan todistajaa **Aleksia** Pinnan alla -podcastissa 23.07.2022. Potapoff löysi haastateltavan UUT:n kautta ja haastateltava on UUT:n vapaaehtoinen.

ET-lehti (elokuu 2022) julkaisi henkilökuvan UUT:n vapaaehtoisesta, entisestä Jehovan todistajasta **Antero Saarenpäästä**.

Turun Sanomat julkaisi 2.7.2022 artikkelin Jehovan todistajista irtaantumisesta. Juttuun haastateltiin entisiä Jehovan todistajia ja UUT:n vapaaehtoisia **Eeva-Liisa Louentoa** ja **Risto Suopankia**. Jutun yhteydessä kerrottiin myös UUT:n tarjoamasta vertaistuesta ja Turussa kokoontuvasta vertaistukiryhmästä.

Sanomalehti Karjalainen julkaisi 28.6.2022 artikkelin herättäjäjuhlista ja uskonnollisista yhteisöistä. UUT:n edustajana jutussa haastateltiin **Noora Mattilaa** uskonnollisiin yhteisöihin liittyvistä ongelmista ja UUT:n tarjoamasta vertaistuesta.

Nadiifo Omeria haastateltiin islamista irtaantumiseen liittyen syyskuun Iso Numero-lehdessä. Jutun yhteydessä mainittiin myös UUT.

Joni Valkilaa haastateltiin Ruotsin radion suomenkielisessä Kipupiste-ohjelmassa. Lisäksi haastateltavina oli kaksi Tukholmassa asuvaa entistä vanhoillislestadiolaista. Ohjelma julkaistiin 6.11.2022.

Julkaisimme 4.10.2022 nettisivuilla uskontojen eettiset periaatteet 1990-luvulta sekä ehdotukset lisäyksiksi näihin periaatteisiin.

Julkaisimme 17.11.2022 UUT:n nettisivuilla tekstin Suomen evankelis-luterilaisesta kirkosta. Tekstin pääasiallinen kirjoittaja on **Noora Mattila**. Kyseessä on ensimmäinen kerta kun UUT:n nettisivuilla julkaistaan teksti evankelis-luterilaisesta kirkosta.

Trendi-lehti julkaisi lestadiolaisuudesta irtautuneen **Enni Remeksen** henkilöjutun verkkoversiona 5.11.2022. Jutussa mainitaan myös UUT:n vertaistukitoiminta.

Suur-Jyväskylän lehdessä julkaistiin 9.11.2022 UUT:n vapaaehtoisten **Hanna Kolin** ja **Risto Puumalaisen** haastattelu. Haastateltavat kertoivat omista kokemuksistaan uskonyhteisöihin liittyen. Jutulla saatiin hyvää näkyvyyttä Jyväskylän vertaistukiryhmälle.

Kirkko ja Kaupunki julkaisi 24.11.2022 jutun UUT verkkosivuilla julkaistusta evankelis-luterilaista kirkkoa käsittelevästä artikkelista. Juttuun haastateltiin **Joni Valkilaa**. **Rebekka Naatus** kommentoi UUT:n julkaisemaa tekstiä 28.11.2022 Kirkko ja Kaupungin kolumnissa.

Kaleva julkaisi 29.11.2022 valtiotieteiden tohtori ja tietokirjailija **Maija Leena-Rovan** haastattelun. Jutussa käsiteltiin hengellistä väkivaltaa ja siihen puuttumisen keinoja yhteiskunnassa. Jutussa mainittiin myös UUT ja UUT:n Oulun vertaistukiryhmä.

Keskisuomalainen ja monet muut maakuntalehdet julkaisivat 4.12.2022 STT:n tekemän hengellisen väkivallan tunnistamista ja uskonnollisista yhteisöistä irtautumista käsittelevän jutun. Juttuun haastateltiin **Joni Valkilaa** ja **Aini Linjakumpua**.

Muu tiedotustoiminta:

Tiedotamme toiminnastamme UUT:n verkkosivujen, 6-10 kertaa vuodessa julkaistavan sähköisen uutiskirjeen sekä sosiaalisen median kanavien kautta. Sosiaalisessa mediassa tiedotamme erityisesti Facebookissa ja Instagramissa, sekä jonkin verran myös Twitterissä. UUT:lla on Facebookissa 2900 seuraajaa ja Instagramissa 910 seuraajaa. Instagramin seuraajamäärä kasvoi vuoden aikana 38 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. UUT:n nettisivuilla vieraili 34 812 käyttäjää vuoden 2022 aikana. Facebook-sivulla kävijöitä oli 28 748 henkilöä. UUT:n Instagram tavoitti 13 197 käyttäjää. UUT:n nettisivuilla julkaistiin tietoa toiminnastamme selkosuomeksi ensimmäistä kertaa.

Tiedotustoiminnan arviointi

UUT toimintaan osallistuville ja toimintaa seuraaville tehdyssä arviointikyselyssä vuoden 2022 tiedotustoiminta sai hyviä arvosanoja, joiden keskiarvo oli 4,4 asteikolla 1-5 (jossa 5 on paras arvosana). UUT:n sosiaalisessa mediassa esiintymisestä saamien arvosanojen keskiarvo oli 4,3.

Vastausten perusteluissa UUT:n esiintymiset ja näkyvyys mediassa saivat kiittävää palautetta. Vastauksissa mediaesiintymisiä pidettiin kiinnostavina, ammattimaisina ja monipuolisina. Tiedon lisäämistä hengellisestä väkivallasta mediaesiintymisten kautta pidettiin tärkeänä. UUT:n tiedottamista sosiaalisessa mediassa pidettiin mm. aktiivisena, selkänä, kiinnostavana ja ajantasaisena.

8 Vaikuttamistyö

Joni Valkila osallistui THL:n perustaman kunniaan liittyvän väkivallan vastaisen työn ohjausryhmän toimintaan. THL julkaisi verkkokoulutuksen kunniaväkivallasta 9.5.2022. Verkkokoulutuksessa kerrotaan myös hengellisestä väkivallasta. Joni Valkila esiintyi panelistina verkkokoulutuksen julkaisutilaisuudessa.

UUT jatkoi vuoropuhelua uskonyhteisöjen edustajien kanssa. Uskonyhteisöjen edustajilta pyydettiin palautetta UUT:n toiminnasta. Säännöllisiä, puolivuositain järjestettäviä tapaamisia Helluntaikirkon edustajien kanssa jatkettiin.

Joni Valkila esiintyi Kirkkopäivillä Oulussa 20.5.2022. Aiheena oli miten uskonyhteisöt voivat ehkäistä hengellistä väkivaltaa. Keskusteluun osallistuivat evankelisluterilaisen kirkon, Helluntaikirkon ja vanhoillislestadiolaisten edustajat. UUT:lla oli esittelypöytä Kirkkopäivillä 19.-21.5.2022.

UUT:lla oli myös esittelypöytä Teologian ja uskonntutkimuksen päivillä Helsingissä 18.-20.5.2022 sekä Hengen ja tiedon messuilla Helsingissä 15.-16.10.2022.

Osana UUT:n ja uskonyhteisöjen vuoropuhelua, UUT ja Suomen Ekumeeninen Neuvosto järjestivät koulutuksen hengellisen väkivallan ehkäisemisestä Helsingissä 7.10.2022. Koulutus oli suunnattu erityisesti uskonyhteisöjen työntekijöille ja vapaaehtoisille, mutta se oli kaikille avoin. Koulutukseen osallistui 31 henkilöä paikan päällä ja 76 etänä. Koulutuksen jälkeen palautekyselyyn vastasi 48 henkilöä. Palautekyselyyn vastanneiden Asteikolla 1-5 antamien arvosanojen keskiarvo oli 4,0 väittämälle "saitko hyödyllistä tietoa hengellisestä väkivallasta ja sen ehkäisemisestä". Kyselyyn vastanneista 30 ilmoitti haluavansa saada myös jatkossa tietoa vastaavista koulutuksista UUT:lta ja/tai SEN:lta.

Noora Mattila piti alustuksen hengellisestä väkivallasta Lahden kaupunginkirjastolla 21.4.2022 osana Puhetta pyhästä -keskusteluserjaa.

Pakolaisavun VeTo-verkoston tapaamisen 9.12.2022 aiheena oli väkivalta lähisuhteissa ja yhteisössä. Tapaamisessa keskusteltiin väkivallan eri muodoista ja keinoista väkivallan uhrien tukemiseksi. Tapaamisen paneelikeskusteluun osallistuivat edustajat Monika-Naiset liitosta, THL:stä, Jyväskylän yliopistosta ja **Noora Mattila** UUT:sta. Tapaamisessa oli yhteensä 31 osallistujaa 22:sta eri organisaatiosta. Pakolaisavun keräämässä palautteessa osallistujat antoivat tapaamiselle arvosanaksi 4,6/5. Palautteessa osallistujat kertoivat saaneensa lisätietoa väkivallan eri muodoista, sekä keskustelun olleen monipuolista ja tukeneen heidän työtehtäviään.

9 Kansainvälinen toiminta

UUT on yhteisöjäsen alamme kansainvälisissä järjestöissä ICSA (International Cultic Studies Association) ja Fecris (Fédération Européenne des Centres de Recherche et d'Information sur le Sectarisme - European Federation of Centres of Research and Information on Cults and Sects).

10 Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Olemme mukana Pakolaisavun VeTo-verkostossa, joka on maahanmuuttajien vertaistoimintaa järjestävien organisaatioiden yhteistyöverkosto. Verkoston kautta osa vapaaehtoisistamme ja henkilökunnastamme on osallistunut Pakolaisavun vertaisohjaajakoulutuksiin. Jäsenyys verkostossa on meille hyödyllistä, sillä maahanmuuttajien ja kontrolloivista uskonyhteisöistä eronneiden välillä on useita yhtäläisyyksiä. Tavoitteenamme on myös lähivuosina tavoittaa entistä paremmin maahanmuuttajataustaisia tuen tarpeessa olevia.

Saamme vertaistukitoimintaamme tiloja korvauksetta tai pientä korvausta vastaan yhteistyökumppaneiltamme. Näihin kuuluvat Tampereen seudun vertaiskeskus (Tampere), Lounatuulet Yhteisötalo (Turku), Rovaniemen Kansalaistalo, Pohjois-Savon Näkövammaiset ry (Kuopio), Kansalaistoiminnan keskus Matara (Jyväskylä) ja Mielenvireys ry (Oulu). UUT on Lounatuulet Yhteisötalo ry:n yhteisöjäsen.

UUT on Ihmisoikeusliiton ja Kansalaisareenan yhteisöjäsen. Olimme mukana Ihmisoikeusliiton vetämän kunniaan liittyvän väkivallan vastaisessa verkostossa osallistuen sen järjestämiin tapaamisiin.

Osallistuimme Ihmisoikeusliiton vetämään perus- ja ihmisoikeusverkoston toimintaan. Verkostoon kuuluu noin 20 ihmisoikeustyötä tekevää järjestöä, mukaan lukien nais- ja lapsijärjestöjä. Verkosto on löyhä yhteenliittymä, jonka tarkoituksena on tiedonvaihto sekä yhteinen vaikuttaminen ajankohtaisissa ihmisoikeuskysymyksissä.

11 Lopuksi

Onnistuimme nostamaan uskonyhteisöissä esiintyviä ongelmia monipuolisesti ja näkyvästi julkisuuteen. Vertaistukitoimintamme tavoitti satoja ihmisiä. Teimme vaikutustyötä uskonyhteisöjen kanssa käytävän vuoropuhelun kautta. Järjestimme osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia vapaaehtoistyön kautta. Toimintamme on luonut hyvää pohjaa tuleville toimille, joiden tavoitteena on puuttua hengelliseen väkivaltaan, ehkäistä uskonyhteisöissä esiintyviä ongelmia ja auttaa vaikeuksia kohdanneita.